

Vil ha klarere regnskapslovgivning

– Regnskapslovgivningen må bli klarere enn den er i dag, sier professor Erlend Kvaal som er leder for utvalget som skal modernisere og forenkle regnskapsloven. Hans syn er **at ny norsk regnskapsstandard for gruppen øvrige foretak bør fastsettes allerede nå.**

Redaktør Alf Asklund

Utvalget som skal gjennomgå regnskapsloven med sikte på å modernisere og forenkle regelverket, samt tilpasse de norske reglene til nytt EØS-regelverk på området, er allerede kommet i gang med arbeidet.

Vi har fått utvalgsleder og professor ved Handelshøyskolen BI, Erlend Kvaal, til å tenke litt høyt om arbeidet som utvalget står foran.

– Hvordan legger dere opp arbeidet med den nye regnskapsloven?

– Vi organiserer jobben slik at vi tar de vanskeligste spørsmålene først og trekker tentative konklusjoner på disse, sier Kvaal. Deretter vil vi jobbe med grunnlagsdokumentasjonen slik at vi får det hele til å henge sammen. Før jul er det meningen at vi skal ta stilling til spørsmål vedrørende grunnleggende regnskapsprinsipper og god regnskapskikk, organiseringen av det standardsettende organet (Norsk RegnskapsStiftelse), og hovedlinjene for reguleringen av små virksomheter og mikroforetak.

– Når det gjelder spørsmålet om god regnskapskikk vil jeg tro at det vil være fornuftig med en eller annen videreføring. Kvaal mener at det er behov for å kunne gi regler som er på et lavere nivå enn loven. Dette ikke minst fordi det i omkring 40 år har vist seg å være hensiktsmessig å ha et system med kompetente uttalelser om regnskapsproblemer – om hva som er god regnskapskikk.

– God regnskapskikk blir ofte en avveining mellom «god» og «skikk». I Norge har vi gradvis lagt mer vekt på «god» og mindre på «skikk». Parallelt med denne utviklingen er det blitt en utbredt erkjennelse at det er internasjonalt aksepterte regnskapsstandar-

der som representerer regnskapskvalitet, altså det som er «godt». Det er derfor et spørsmål om god regnskapskikk nå er det beste utgangspunktet for standardsetting, eller om det bør formuleres en annen type hjemmel i loven. På alle områder blir vi mer og mer lik andre toneangivende land, noe som også er en føring som ligger i mandatet.

Et vanskelig spørsmål gjelder formuleringene om hvem som skal ha myndighet til å fastsette regnskapsstandarder. Forarbeidene til gjeldende regnskapslov gikk ganske langt i å peke på Norsk RegnskapsStiftelse som en premissleverandør for god regnskapskikk, og noen oppfattet det som en delegering av forskriftshjemmel, mens andre vil mene at en bare påpekte hva som var situasjonen mht. å utvikle god regnskapskikk da loven ble utarbeidet. I etterkant har Regnskapsstiftelsens posisjon i regnskapsmiljøet blitt ytterligere befestet. Avveiningene mellom ulike modeller for organisering av standardsettingen var vanskelige før, og de er vanskelige nå. Med det mandatet vi har fått, kan vi ikke unngå å se på disse avveiningene en gang til.

Selv om jeg ikke kan forskuttere noen konklusjon, føler jeg at de i utvalget er relativt enige om en internasjonaliseringslinje. Vi er jo også rettslig forpliktet til å ha en regnskapslov som reflekterer EØS-direktivene, noe som er et godt grunnlag for å bruke internasjonale regnskapsstandarder.

– Hvilke andre ambisjoner har dere når ny regnskapslov skal lages?

Regnskapslovgivningen må i enda større grad enn i dag bli en rammelov. Vi må lage loven slik at den ikke må endres hver gang det skjer endringer i de internasjonale standardene, men samtidig må det kunne

DET VANSKELIGSTE FØRST: Utvalget tar de vanskeligste spørsmålene først og trekker tentative konklusjoner på disse, sier professor og utvalgsleder Erlend Kvaal.

gjøres endringer når det skjer endringer i direktiver. Disse endringene må implementeres på en forståelig måte for norske regnskapsbrukere.

Dere skal jo også se på forenklinger. Hva er egentlig forenklinger? Er det for eksempel forenkling å ha korte regler, mange valgmuligheter og lite veiledning?

– Dette er et spørsmål som ikke er helt klart for utvalget. Noen vil si at forenkling er å ha regler som ikke er så tydelige og der det i stor grad er mulig å velge fritt. Andre mener det er enklere å ha en kokebok – så mye mel, så mye melk osv. Ulempen med korte og overordnede regler at det gir større rettsikkerhetsrisiko – de gir mindre forutsigbarhet. Med mer detaljerte regler blir det mer stoff å sette seg inn i, men slike regler gir mindre usikkerhet mht. å finne frem til akseptable løsninger, og derfor gir de også et bedre grunnlag for å ta stilling til tvister.

– Det finnes altså ikke et entydig svar på spørsmålet om hva som er en forenkling, sier Kvaal.

Han legger til at det med tanke på undervisningssiden klart vil være en forenkling å legge opp til et mer helhetlig regnskaps-system. Elementære regnskap og komplekse regnskap må være basert på samme grunntanke. Denne grunntanken må være forankret i den internasjonale regnskaps-utviklingen.

Er det egentlig noe særlig behov for særnorske regler?

– Vi har diskutert dette spørsmålet litt i utvalget og vi skal i hvert fall ikke ha særnorske regler bare for at de skal være særnorske i seg selv. Jeg oppfatter det slik at regnskap ikke er en egen norsk disiplin, men en global disiplin. Vi kan sammenligne det med å reparere en bil. Bilen skal fungere uansett i hvilke land den skal kjøre, men for en bil i Afrika er det viktigere å sjekke for sand i luftfilteret enn det er i Norge, mens vi i Norge må sørge for at det er kjølevæske på radiatoren. Målet er altså begge steder at bilen skal fungere, men det må til en viss grad tas hensyn til lokale forhold.

Næringsstruktur, skattesystem osv. kan derfor være argument for å ha nasjonale regler, men jeg tror det er rimelig konsensus i utvalget at vi går for en internasjonal løsning.

Vi skal heller ikke lage en særnorsk regel dersom for eksempel noen i regnskapsstiftelsen har personlige oppfatninger når det gjelder avskrivning av goodwill. Da må vi heller bruke muligheten til å påvirke de internasjonale standardsetterne, sier Kvaal.

Er det noen lærdom vi kan trekke av måten det jobbes med regnskapsspørsmål på internasjonalt?

– Jeg ser at det i andre land er et veldig tett samarbeid mellom private standardsettere og myndighetene. Vi bør derfor jobbe for å få en enda tettere kommunikasjon mellom regnskapsstiftelsen, Finansdepartementet og Finanstilsynet, sier han.

Hva med forslaget til ny norsk regnskapsstandard for gruppen øvrige foretak? Bør det ventes med å godkjenne denne til det arbeidet dere skal gjøre er ferdig?

Tidsplanen

Innen 26. juni 2015 skal utvalget:

- Foreslå nødvendige og ønskelige tilpasninger til EUs nye regnskapsdirektiv
- Vurdere om de norske reglene i større utstrekning enn i dag bør følge internasjonale regnskapsstandarder
- Vurdere om kravet til god regnskapsskikk bør videreføres i sin nåværende form
- Vurdere om det er behov for selskapsrettslige tilpasninger for å sikre likt utbyttegrunnlag uavhengig av regnskapsspråk
- **Innen 24. juni 2016 skal utvalget:**
- Vurdere adgangen til å benytte avvikende regnskapsår
- Vurdere kravene til presentasjon av opplysninger om ikke-finansielle forhold og om det kan gjøres unntak fra noen av disse opplysningskravene for små foretak
- Vurdere kravene til åpnings- og mellombalanse
- Vurdere reglene om filialregnskapsplikt for utenlandske foretak

Kilde: www.regnskapsstiftelsen.no

Utvalgets sammensetning

- Professor Erlend Kvaal (utvalgsleder), Bærum
- Advokat, Stig Berge, Oslo
- Statsautorisert revisor Elisabet Ekberg, Bergen
- Statsautorisert revisor Aase Aamdal Lundgaard, Oslo
- Statsautorisert revisor Tove-Gunn Moen, Sandnes
- Seniorrådgiver Rune Tystad, Oslo

Kvaal presiserer at utvalget ikke skal ta stilling til dette spørsmålet. Hans personlige syn er at det ikke er behov for å vente med denne og at den derfor bør fastsettes nå. – Det er mer problematisk å drive videre med nåværende regnskapsstandarder som ikke er oppdaterte. Men nå har det vært en høring på dette forslaget, og resultatet av den må vurderes nøye. Uansett kan ikke regnskapsstiftelsen fastsette en standard som ikke har tilstrekkelig legitimitet, sier han.

I høringsvarene som ble gitt til forslaget om ny regnskapsstandard, ble det også gitt en del kommentarer om begrepsbruken. Er dette noe dere også vil se på?

– Ja, vi må bestemme oss for en noenlunde enhetlig begrepsbruk. Jeg tror det er viktig at vi aksepterer noen nye begreper – for å innføre IFRS i norsk språk.

Han innrømmer at noen begreper som er valgt, kanskje ikke har kommet helt bra ut, men legger til at utvalget vil ha anledning til å foreslå noen justeringer. – Jeg tror det er fornuftig å bruke offisielle oversettelsesbegreper i ny norsk standard, sier han.

– I utredningens del 2 skal dere se på avvikende regnskapsår. De norske reglene er mye strengere enn andre lands regler. Det er vel en forenklingss grunn å tilpasse norske regler til andre lands mer fleksible regler?

Kvaal sier at det i dette spørsmålet er mange hensyn å ta, blant annet om regnskapene i selskaper med avvikende regnskapsår vil gi like god informasjon til regnskapsbrukerne som regnskaper i selskaper som følger kalenderåret. Etter mandatet skal det også tas hensyn til at ordningene som etableres skal være enkle å administrere for kontrollmyndighetene. – Hvis det må kompenseres for en liberalisering med andre opplysninger, vil ikke dette nødvendigvis bli en forenkling, sier han.

Bortsett fra for selskaper som er avhengige av kapitalmarkedene, er vel ikke sammenlignbarhet veldig viktig når det gjelder regnskaper i de mindre virksomhetene?

– Jeg vil tro at det også er viktig for eksempel å kunne sammenligne regnskaper til virksomheter av ulik størrelse i samme bransje, men behovet for sammenlignbarhet blir mindre etter hvert som virksomhetene blir mindre.

Utvalget skal også se på utvidede opplysningskrav om ikke-finansielle forhold, herunder om foretaksstyring og samfunnsansvar. Hva er aktuelt å se på her?

– Dette er et stort tema internasjonalt – og noe som det er naturlig at utvalget ser på. Her må det gjøres en vurdering om hva som bør være med og når det kan bli for mye informasjon.

Hvordan ser du på løsningene for små foretak og for mikroforetak som regnskapsdirektivet åpner for?

– Direktivet er ikke veldig raust når det gjelder bruk av ulike skjønn og vurderinger. Egentlig er kravene de samme, men det er større fleksibilitet når det gjelder

f.eks. antall noter. Men det går altså an, innenfor direktivet, å bestemme at noen foretak skal bruke markedsverdi eller foreta sikringsbøker, mens andre slipper det. Det vil kunne være tilfellet hvis mellomstore foretak skal følge noe som tilsvarer ny norsk standard, mens mindre foretak slipper det. Men utvalget er fortsatt på tenkestadiet med hensyn til hvordan differensieringen av regnskapsreglene skal utformes.

Hva kan gjøres enklere for stiftelser og ideelle organisasjoner samt små enkeltforetak og andre foretak hvor eierne hver for seg eller til sammen har et ubegrenset deltakeransvar?

Disse er for det meste ikke omfattet av direktivets bestemmelser. Her står vi friere,

men vi har ikke rukket å komme inn på regnskapsreguleringen av slike foretak ennå.

Kvaal avslutter med å rose sine utvalgs-kolleger.

– Jeg er glad for at departementet har vist meg tilliten til å lede dette arbeidet. Jeg synes også at departementet har satt sammen en god gruppe med ulike erfaringer og kompetanser. Vi kan ha tøffe meningsutvekslinger på utvalgsmøtene, men slik skal det være i et utvalg, og alle er innstilt på å dra i lag. Så selv om vi skal utføre et stort stykke arbeid på kort tid, er jeg optimistisk med hensyn til resultatet, sier han.

Artikkelprisen 2014 og beste forelesere

På åpningen av Revisorforeningens fagdager 2014 ble det delt ut priser til beste forelesere i 2013 og 2014 samt artikkelprisen 2014.

Artikkelprisen 2014 gikk denne gangen til en serie på fire artikler i Revisjon og Regnskap om bruken av derivater. Artikkelen er skrevet av følgende medarbeidere i Deloitte:

- Siviløkonom Syed Wajahat H. Kazmi
- Siviløkonom Erik Rian Johannessen
- Siviløkonom Camilla Solberg
- MRR Kristine Moum Larsen
- Advokatfullmektig Rebecca Hammer
- MRR/MSc Financial Economics Lasse Cornelius Vangstein

Artikkelen behandlet: Risikoreduksjon og spekulasjon (5-2013), Sikringsbøker under NGAAP (7-2013), Skattemessig behandling av derivater (1-2014) og Motpartsrisiko (3-2014).

I juryens begrunnelse heter det blant annet:

Vinnerne av artikkelprisen: (fra venstre): Erik Rian Johannessen, Camilla Solberg, Rebecca Hammer, Kristine Moum Larsen og Lasse Cornelius Vangstein. Syed Wajahat H. Kazmi var ikke til stede da bildet ble tatt.

Hvordan gjøre kompliserte ting tilgjengelige og begripelige? Vinnerne av artikkelprisen har funnet svaret når det gjelder derivater. De har tatt for seg hva derivater er, hvordan regnskapsføring under norsk god regnskapsskikk er og kan være, skattemessig behandling og motpartsrisiko.

Derivater er et omfattende tema og det kunne fort ha blitt en serie for de helt spesielt interesserte, med spesialuttrykk og vanskelig tilgjengelig innhold, men den fellen har forfatterne effektivt unngått. Et fellestrekk for alle de fire delartikkelen er godt språk, hvor forfatterne evner å forklare alle de forskjellige vinklingene på en forståelig måte.

Foreleserpris fagdagerne 2013

Det ble nok en foreleserpris til statsautorisert revisor Svein Harald Wiik (BDO). Denne gangen for kurset «Endringer i aksjelovene».

Foreleserpris DnR-konferansen 2014

For andre år på rad gikk foreleserprisen på DnR-konferansen 2014 til statsautorisert revisor Randi Jørgensen Aamodt (KPMG) for kurset «Fokusområder fra kvalitetskontrollen og utvalgte spørsmål innen revisjon».

Begge prisene er basert på evalueringer fra kursdeltakerne. Kriteriene som foreleserne ble bedømt ut i fra var: faglig innhold, dokumentasjon, presentasjon og kursdeltakers utbytte av kurset.

Vi gratulerer årets prisvinnere!